

dr hab. Ewa Biegas, prof. AM
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Łodzi, Wydział Wokalno-Aktorski, pismo Pani Dziekan prof. dr hab. Urszuli Kryger, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art.14 ust. 2 pkt. 2).*

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Łodzi z dnia 30 września 2017 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pani **mgr Aliny Adamski**, przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: wokalistyka.

Podstawowe dane o Kandydatce

Alina Adamski urodziła się w Leśnicy na Górnym Śląsku. Sezon artystyczny 2019/2020 przyniósł Jej występy w tak znamienitych teatrach operowych jak Oper Frankfurt, Oper Leipzig, Staatsoper Stuttgart, oraz Opernhaus Zürich. W latach 2017-2019 była członkiem Międzynarodowego Studia Operowego w Zurychu, gdzie wystąpiła m.in. jako: Atala (*Häuptling Abendwind*), Sandrina (*La finta giardiniera*), Maria Bellacanta (*Hexe Hillary geht in die Oper*), Rumpelwicht (*Ronja Räubertochter*), Amanda (*Le Grand Macabre*) i wzięła udział w światowej prapremierze *Last Call* skomponowanego przez szwajcarskiego kompozytora Michaela Pelzla. W 2018 roku była uczestniczką Internationale Meistersinger Akademie w Neumarkcie, gdzie pracowała z takimi osobowościami, jak: Edith Wiens, Tobias Truniger, Craig Terry, Malcolm Martineau. W 2017 brała udział w Young Singers Project w ramach Salzburger Festspiele, gdzie wystąpiła w operze dla dzieci *Der Schauspieldirektor* (Henrik Albrecht na motywach oper W. A. Mozarta i A. Salieriego) w roli Frau Silberklang. W 2014 roku zadebiutowała z powodzeniem w Teatrze Wielkim w Łodzi w partii Rozyny w op. Cyrulik Sewilski G. Rossiniego, a także w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku jako Arsena w Baronie Cygańskim J. Straussa. W tym samym roku została uczestniczką programu szkolenia młodych talentów w Akademii Operowej przy Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie, prowadzonego m.in.

przez prof. Izabelę Kłosińską, Eytana Pessena, Matthiasa Rexrotha. W roku 2013 była stypendystką programu Erasmus, w ramach którego studiowała we Włoszech, w Conservatorio di Musica F. Venezze w Rovigo (kl. prof. Luisy Giannini). Podczas studiów aktywnie uczestniczyła w wielu kursach wokalnych prowadzonych m. in. przez Ewę Biegas, Bogdana Makala, Udo Rheinemanna, Brendy Hurley, Doris Yarick-Cross, Richarda Crossa i Neila Shicoffa. Prowadziła też działalność koncertową w Europie.

Jej działalność artystyczna obejmuje współpracę z wieloma wybitnymi osobowościami muzycznymi takimi jak: Brenda Hurley, Thomas Barthel, Adrian Kelly, Michelle Wegwart, Hedwig Fassbender, Dmitry Vdovin, Alfredo Abbati, Alessandro Misciasci. Uczestniczyła z bardzo dobrym rezultatem w kilku organizowanych w Polsce konkursach wokalnych. W 2019 została finalistką X Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki i otrzymała nagrodę Polskiego Wydawnictwa Muzycznego za najpiękniejsze wykonanie pieśni polskiej XX/XXI wieku. W 2016 roku otrzymała nagrodę specjalną - kontrakt na rolę w Teatrze Królewskim w Madrycie (Teatro Real Madrid) w Hiszpanii oraz nagrodę za najlepsze wykonanie arii niemieckiego kompozytora w czwartej edycji prestiżowego konkursu International Voice Competition „Le Grand Prix de l’Opera”. Jest Laureatką I Nagrody Turnieju Kameralnego organizowanego przez Akademię Muzyczną w Bydgoszczy (2015 r.), Laureatką I Nagrody Konkursu ARTNOBLE w Żyrardowie organizowanym dla wyróżniających się osobowości twórczych z publicznych Uczelni Artystycznych za najlepsze prace dyplomowe w Kategorii Muzyka i Plastyka oraz Laureatką I Nagrody i 7 Nagród specjalnych V Konkursu Wokalnego im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy (2015 r.). Otrzymała nagrodę *Primus in artibus* dla najlepszego absolwenta Akademii Muzycznej w Łodzi w roku akademickim 2014/2015, Laureatką I Nagrody Konkursu Wokalnego Bursztynowa Struna we Włocławku (2014 r.). Oprócz działalności artystycznej zajmuje się także działalnością organizacyjną. W 2015 r. zorganizowała w Łodzi Międzynarodowe Warsztaty Wokalno-Sceniczne Opera Connecting People.

Do jej najważniejszych koncertów zaliczyć możemy: Preludium Przedpremierowe *U Donizettiego* (wraz z Tobiasem Kochem) w Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie (2014), Galę Sylwestrową w Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie (2016), występ podczas sesji *Enfoques Le coq d’or* w Teatrze Real w Madrycie (2017), koncert finałowy w ramach Young Singers Project/Salzburger Festspiele (2017), *Leading opera voices of the world* w Teatro Bolshoi w Moskwie (2017). W 2019 roku wystąpiła u boku Anny Netrebko i Anity Rachvelishvili w *Adrianie Lecouvreur* podczas Festiwalu w Salzburgu.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani mgr Aliny Adamski pod tytułem „Nowatorskie podejście do wykorzystania możliwości głosu sopranu koloraturowego na przykładzie Brentano Lieder op.68 Richarda Straussa oraz Pieśni księżniczki z baśni op. 31 Karola Szymanowskiego na głos i fortepian” składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wyżej wymienionym tytułem.

Dzieło artystyczne stanowi nagranie CD sześciu pieśni Richarda Straussa z cyklu Brentano Lieder op. 68 o następujących tytułach :

- 1.An die Nacht
- 2.Ich wollt' ein Strauslein binden
- 3.Sausle, liebe Myrthe
- 4.Als mir dein Lied erklang
- 5.Amor
- 6.Lied der Frauen

Oraz sześciu pieśni Karola Szymanowskiego z cyklu Pieśni księżniczki z baśni op. 31 o następujących tytułach:

- 1.Samotny księżyc
- 2.Słowik
- 3.Złote trzewiczki
- 4.Taniec
5. Fala
6. Uczta

Utwory te zostały nagrane w Sali Koncertowej Łódzkiej Akademii Muzycznej przy ul. Żubardzkiej we współpracy ze studiem nagrań Ars Sonora Jakuba Garbacza. Solistce towarzyszyli przy fortepianie : Adrian Kelly (cykl pieśni R. Straussa) oraz Mariusz Grabarczyk (cykl pieśni K. Szymanowskiego)

Bez wątpienia, zarówno po cykl pieśni Richarda Straussa jak i Karola Szymanowskiego sięgają śpiewaczki w pełni artystycznie dojrzałe, nie tylko pod względem posiadania znakomitej techniki wokalne ale także w pełni ukształtowanej osobowości muzycznej. Oba cykle naszpikowane wręcz niebotyczną ilością wymagań techniczno-wokalnych stanowią nie lada wyzwanie dla każdego sopranu koloraturowego. Pani Alina Adamski, mam wrażenie jest wręcz stworzona do wykonywania obu tych dzieł.

Z wielkim zainteresowaniem wysłuchałam rzadko prezentowanego cyklu „Brentano Lieder” R. Straussa. Od pierwszych taktów nagrania p. Alina Adamski daje się poznać jako śpiewaczka o wyjątkowych walorach głosowych i artystycznych. Przede wszystkim podkreślić muszę arcytrudny charakter pieśni wymagających nie tylko wyjątkowej skali głosu, ale także ogromnej ekspresji oraz dysponowaniem bogatą paletą środków dynamicznych, kolorystycznych oraz artykulacyjnych. Doktorantka od początku świetnie radzi sobie z „karkołomną” tessiturą całego cyklu – wielokrotnie powtarzające się wysokie dźwięki nie sprawiają Jej żadnej trudności w całej paście dynamiki jaką prezentuje.

Niezwykle wrażenie robi „zegarmistrzowska” precyzja rytmiczna Doktorantki, która znakomicie, a przede wszystkim swobodnie i naturalnie porusza się i wtapia w wyjątkowo skomplikowaną metro-rytmiczną „tkankę” fortepianu- wspaniale wykonaną przez Adriana Kelly.

W poszczególnych pieśniach p. Alina Adamski dysponuje bardzo zróżnicowanym i bogatym wachlarzem dynamiczno – barwowym, który w zestawieniu z wyjątkową dbałością o precyzyjną artykulację przekłada się na bardzo świadome budowanie interpretacji cyklu , gdzie muzyka niesie słowo jako koherentną całość.

Prezentacja cyklu „Brentano Lieder” przez panią Alinę Adamski to przykład dojrzałej i w pełni świadomej śpiewaczki, której warsztat wokalny zbudowany na prawidłowym oddechu w połączeniu z ekspresją interpretacyjną pozwala mierzyć się z tak trudnymi dziełami jak ów cykl R. Straussa. Świetna dykcja oraz bardzo dobra wymowa języka niemieckiego w połączeniu z drogą dążenia emocjonalnego frazy muzycznej daje znakomite połączenie. Miękkie wyjście w najwyższe dźwięki , swoboda prowadzenia frazy legato zarówno w dynamice pp jak i ff, tony ubrane w szaty wibracji skrojonej na miarę rodzaju głosu dają w rezultacie w pełni satysfakcjonujące słuchacza dzieła artystyczne.

Nie inaczej odbieram prezentację cyklu „Pieśni księżniczki z baśni” Karola Szymanowskiego.

Pani Alina Adamski starała się operować pełnym wachlarzem barwy oraz dynamiki głosu podkreślając wszelkie zmiany harmoniczne, zmienność nastrojów, oraz kontrasty tonalne które stanowią istotną część składową formy pieśni. Z ogromnym wyczuciem stylu potraktowała zarówno krótkie uniesienia emocjonalne jak i monumentalne kulminacje nie zaburzając przy tym logicznej konstrukcji formy. Bez trudność radzi sobie z wysoką tessiturą utworów, skokami interwałowymi, trylami,

oraz skomplikowanymi pochodami motoryczno-rytmicznymi, jawiąc się jako osoba niezwykle muzykalna, obdarzona szczególną wrażliwością emocjonalną. Charakterystyczna dla tego cyklu melodyka koloraturowa została wręcz wzorcowo potraktowana przez Doktorantkę. Wszelkie ornamentalne wokalizy nadające baśniowości i aurę egzotyki, wprowadzone przez kompozytora na początku każdej pieśni (z wyjątkiem ostatniej), tryle, ozdobniki, fragmenty staccatowe, biegniki oraz skoki interwałowe ujmują precyzją wykonawczą i perfekcyjnym warsztatem wokalnym. Na szczególne uznanie zasługuje także towarzyszący p. Alinie Adamski na fortepianie p. Mariusz Grabarczyk. Rozbudowana partia fortepianu naszpikowana licznymi pochodami ostinatowymi oraz skomplikowanymi współbrzmieniami harmonicznymi wydaje się prowadzić znakomity dialog z głosem sopranowym.

Założony cel artystyczny dokumentuje w sposób czytelny opis dzieła

Do dzieła artystycznego załączona została praca, w zamierzeniu stanowiąca opis tegoż dzieła. Praca skonstruowana została w sposób prawidłowy pod względem metodologicznym. Składa się na nią wstęp, cztery rozdziały, zakończenie stanowiące podsumowanie, bibliografia, spis ilustracji, spis tabel, przykłady nutowe, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz aneks

We wstępie autorka wprowadza czytelnika w tajniki swych poszukiwań artystycznych badających zależności wynikających z rozkwitu formy pieśni a wykorzystaniem możliwości związanych ze specyfiką wysokiego głosu koloraturowego.

W pierwszym rozdziale kandydatka do stopnia doktora wprowadza do problematyki wykonawstwa utworów przeznaczonych na głos koloraturowy, przedstawia specyfikę tego głosu malując rys historyczny, opisuje innowacje w działach muzycznych dedykowanych głosom koloraturowym na przestrzeni wieków, portretuje także wprowadzenie stylu nowatorskiego w traktowaniu partii wysokiego sopranu w twórczości R. Straussa i K. Szymanowskiego.

Rozdział drugi i trzeci to dogłębna analiza cyklu Brentano Leder op.68 Richarda Straussa oraz cyklu Pieśni księżniczki z baśni op. 31 Karola Szymanowskiego. Oba składają się z dziewięciu podrozdziałów. Pierwszy zawiera informacje dotyczące przyczyn powstania dzieła oraz inspiracji kompozytora, drugi stanowi analizę poezji wykorzystanej do powstania dzieła muzycznego, kolejne podrozdziały opisują związki słowno-muzyczno-interpretacyjne poszczególnych pieśni. Doktorantka pochyliła się nad środkami wyrazu zastosowanymi przez kompozytora skrupulatnie

poddając ocenie rozłożenie frazy jako sposobu budowania napięcia dramatycznego , wyrażonego przez dynamikę, agogikę, zmienność rytmu oraz metrum.

Ta część pracy zasługuje na szczególne uznanie. Rozdziały mają bardzo przejrzystą narrację, napisane są komunikatywnym, barwnym językiem, a przede wszystkim wnoszą ważne i interesujące informacje dotyczące zrozumienia warstwy literackiej oraz w pełni opisanych i scharakteryzowanych problemów wykonawczych dzieł dedykowanych sopranowi koloraturowemu .

Rozdział czwarty to nadzwyczaj profesjonalne analityczne kompendium. Autorka dokonuje opisu nowatorskiego podejścia do wykorzystania możliwości głosu sopranu koloraturowego w nowoczesnej myśli muzycznej argumentując odpowiedz na pytanie zadane w tytule dysertacji.

Zakończenie pracy to znakomite podsumowanie i wnioski , napisane potoczystym językiem, które samo w sobie stanowi subiektywne spojrzenie na kameralną twórczość wokalną Richarda Straussa i Karola Szymanowskiego przez pryzmat wykorzystania głosu koloraturowego jako instrumentu demonstrującego kunszt wirtuozerii techniczno-wokalnej w połączeniu z idealnie oddającym zamierzenia kompozytorskie tekstem literackim ugruntowanym głęboką interpretacją emocjonalną wykonawcy.

Omawiana praca została napisana poprawnie zarówno pod względem językowym jak i odpowiedniego zastosowania przypisów. Rozbudowana kronika wydarzeń związanych z pieśniami Richarda Straussa Brentano Lieder przyczynia się do głębokiego i wnikliwego eksplorowania problemu zawartego w tytule, co czyni dysertację niezmiernie ciekawą.

Konkluzja

Reasumując, praca doktorska mgr Aliny Adamski składa się z dwóch ściśle korelujących ze sobą elementów: dzieła artystycznego dopełnionego badawczo-naukowym opisem. Całość stanowi istotny wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny artystycznej.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku*.

Pracę doktorską Pani mgr Aliny Adamski przyjmuję.

dr hab. Ewa Biegas, prof. AM